

Työeläkelaitoksille

EY-TUOMIOISTUIMEN OIKEUSKÄYTÄNTÖÄ KOSKIEN VAKUUTUSKAUSIA
Toisen EU-maan vakuutuskausien huomioon ottaminen eläkettä laskettaessa

Toisen EU-maan kausien huomioon ottaminen eläkettä laskettaessa tilanteessa, jossa eläkettä ei vielä haeta toisesta EU-maasta, on aiheuttanut epäselvyyttä.

EY-tuomioistuimen oikeuskäytännön ja asetuksen 1408/71 49 artiklan mukaan eläke on aina laskettava asetuksen 1408/71 mukaisesti kaikkien jäsenvaltioiden vakuutuskaudet huomioon ottaen riippumatta siitä, tarvitaanko toisen EU-maan vakuutuskausia eläkeoikeuden syntymiseen ja myöntääkö toinen EU-maa vielä eläkettä vai ei, jos sillä tavalla tulee suurempi eläke. Tämä koskee myös tilannetta, jossa eläkkeenhakija on nimenomaisesti pyytänyt eläkkeen lykkäämistä. Eläke on tällöin aina laskettava kahdella tavalla sekä kansallisena eläkkeenä että pro rata -eläkkeenä. Näistä suurempi myönnetään.

Viimeisin EY-tuomioistuimen kysymyksessä olevaa asiaa koskeva ratkaisu on C-244/97 Rijkdienst voor Pensioen ja Geradina Lustig. EY-tuomioistuin on ottanut kantaa asetuksen 1408/71 49 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan tulkintaan. Tätä on tulkittava niin, että silloin kun asianomainen henkilö täyttää yhdessä EU-maassa pienenkin eläkkeen saamisen ehdot ilman, että on tarpeen ottaa huomioon toisen EU-maan vakuutuskausia, eläkettä laskevan EU-maan on kuitenkin otettava huomioon asetuksen 46 artiklan mukaisesti toisen EU-maan lainsäädännön mukaisesti täyttyneet kaudet, jos kyseiselle henkilölle voidaan myöntää tällä tavalla suurempi eläke.

Suomessa työeläkkeen osalta kansallinen eläke on suurempi tai yhtä suuri kuin pro rata -eläke, jos muiden jäsenvaltioiden vakuutuskausia ei ole tarvittu tulevan ajan oikeuden syntymiseen tai jos toisessa jäsenvaltiossa työskentely on tapahtunut ennen 60 ikävuoden täyttämistä. 60 ikävuoden täyttämisen jälkeen työeläkkeen karttumisprosentti nousee (korotettu karttuma). Korotettu karttuma tulee kansallisen lainsäädännön mukaan vain Suomen työskentelyaikaan, mutta asetuksen mukaan vakuutuskausien rinnastamisen kautta myös toisen EU-maan työskentelyaikaan. Myös Suomessa on laskettava eläke pro rata -eläkkeenä silloinkin, kun toisesta EU-maasta ei vielä haeta eläkettä edellyttäen, että eläke on näin laskettuna suurempi.

30.7.1999

Esimerkki: Henkilö hakee Suomesta 63-vuotiaana työttömyyseläkettä, mutta aikoo hakea eläkettä Ruotsista vasta 65-vuotiaana. Hän on työskennellyt Ruotsissa 60 vuotta täytettyään. Eläke lasketaan siten, että Ruotsin kaudet otetaan huomioon korotettua karttumaa määrättäessä, koska näin eläkkeestä tulee suurempi. Suomesta myönnettävä eläke on pro rata -eläke, vaikka Ruotsista ei vielä haeta eläkettä.

Edellä mainittu ratkaisu ei vaikuta tulevan ajan osittamisen edellytyksiin. Edelleen tulevan ajan osittamisen edellytyksenä on, että eläkkeensajaalle on myönnetty tulevan ajan eläke myös toisesta EU/ETA-maasta (Ruotsista, Norjasta, Islannista tai Saksasta).

Vaikka eläke edellä mainitussa tilanteessa määräytyy EU-säännösten mukaan, eläkehakemusta ei viritetä EU-eläkehakemukseksi. Annettava päätös on tällöin luonteeltaan EU-päätös. Päätösten yhteenvettoa ei kuitenkaan tehdä, koska muista EU-maista ei ole haettu eläkettä. Näin ollen teoreettisen laitoksen ei tarvitse lähettää eläkepäätöksiä Eläketurvakeskukselle. (Eläkehakemus viritetään EU-eläkehakemukseksi siis vain, jos eläkettä haetaan ainakin kahdesta EU-maasta).

Tässä tiedotteessa käsitellyssä tilanteessa eläkelaitos tilaa vakuutuskausitodistuksen Eläketurvakeskuksen välityksellä muusta EU-maasta korotetun karttuman laskemista varten. Vakuutuskausitodistuspyyntö voidaan tehdä esimerkiksi lisätiedustelulomakkeella E 001.